

Herta Müller (August 2024)

Herta Müller, născută la 17 august 1953 în Nițchidorf județul Timiș, este o scriitoare de limbă germană și română, originară din România, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 2009.

Tatăl ei a fost un șvab bănățean și, ca mulți alți cetățeni români de naționalitate germană, a fost înrolat în Al Doilea Război Mondial în Waffen-SS, iar după război își câștiga existența fiind șofer de camion. După venirea la putere a Partidului Comunist Român a fost expropriat de autoritățile statului comunist român.

Mama scriitoarei, ca majoritatea populației de naționalitate germană din România, după accesarea comuniștilor la putere, a fost deportată în Uniunea Sovietică în anul 1945. Acolo a fost deținută timp de cinci ani într-un lagăr de muncă forțată. Fostul lagăr de la Novo-Gorlovka se află pe teritoriul Ucrainei.

În romanul ei „Atemschaukel” (Leagănul respirației), publicat la München în anul 2009, Herta Müller a prelucrat aspecte privind deportarea germanilor originari din România în Uniunea Sovietică.

Herta Müller a făcut studii de germanistică și de literatură română la Universitatea din Timișoara, în perioada 1973–1976. Începând cu anii 1970 a fost apropiată de Aktionsgruppe Banat, un grup format din studenți și scriitori șvabi bănățeni, care aveau o atitudine protestatară, neacceptată de regimul din România comunistă. Acest fapt a adus-o în atenția Securității. După 1977 Müller a făcut parte și din cenaclul literar (Literaturkreis) „Adam Müller-Guttenbrunn”, cenaclu afiliat Asociației Scriitorilor din Timișoara.

Un grup de zece tineri poeți au debutat cu versuri în antologia de poeme tradusă în 1982 în limba română, „Vînt potrivit pînă la tare”, grup din care făcea parte Herta

Müller alături de colegii săi Richard Wagner, Johann Lippet, William Totok, Rolf Bossert, Horst Samson etc.

Volumul de debut, „Niederungen” - „Ținuturile joase”, a apărut în 1982, după o puternică confruntare cu cenzura care i-a „defrișat” simțitor manuscrisul, volumul fiind totodată premiat de Uniunea Tineretului Comunist la secțiunea "lucrări în limbile naționalităților conlocuitoare". Peste doi ani cartea a fost publicată și în Republica Federală Germania, exact așa cum fusese scrisă de autoare. Reacția autorităților din România a fost dură: i s-a interzis să mai publice.

Herta Müller a emigrat în februarie 1987 în Republica Federală Germania, împreună cu soțul ei de atunci, scriitorul Richard Wagner. În prima jumătate a anului 1989 a fost afectată de moartea lui Roland Kirsch, scriitor din Banat, găsit spânzurat pe 3 mai 1989 în locuința sa din Timișoara.

Din 1995 este membră a Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung (Academia Germană pentru Limbă și Poezie). În anul 1999 Müller a fost propusă de guvernul german pentru Premiul Nobel pentru Literatură. În anul 2008 Müller a fost propusă pentru a doua oară, din partea Germaniei, pentru acest premiu. După ce a fost nominalizată pentru a treia oară, pe 8 octombrie 2009 i-a fost decernat Premiul Nobel pentru Literatură 2009, pentru „densitatea poeziei și sinceritatea prozei cu care a descris plastic universul dezrădăcinaților”, fiind a douăsprezecea femeie care primește acest premiu. Valoarea premiului este de 10.000.000 coroane suedeze, ceea ce corespunde cu 972.000 Euro. În realitate un asemenea premiu nu poate fi însă cuantificat, el aducând posesorului o valoare uriașă, un capital și o autoritate simbolică. Ceremonia de înmânare a premiului a avut loc pe 10 decembrie 2009 la Stockholm. Odată cu primirea prestigioasei distincții, Müller intră în rândul celor mai mari scriitori de limbă germană, alături de Thomas Mann, Herman Hesse, Heinrich Böll, Günter Grass sau Elfriede Jelinek, toți laureați ai Premiului Nobel pentru Literatură.

Publică romane: **Omul este un mare fazan pe lume** (Humanitas Fiction, 2011), **Călătorie într-un picior** (Humanitas Fiction, 2010), **Încă de pe atunci vulpea era vânătorul** (Humanitas Fiction, 2009), **Animalul inimii** (Humanitas Fiction, 2016), **Astăzi mai bine nu m-aș fi întâlnit cu mine însămi** (Humanitas Fiction, 2014), **Leagănul respirației** (Humanitas Fiction, 2010); volume de eseuri, între care **Foame și mătase** (1995), **Regele se înclină și ucide** (2003) și **Mereu aceeași nea și mereu același neică** (2011), memoriile **Patria mea era un sâmbure de măr** (2014), volume de povestiri, precum și volume de poeme-colaj. Este laureată a numeroase premii importante, printre care Premiul Kleist (1994), Premiul european

pentru literatură Aristeion (1995), Premiul IMPAC Dublin (1998), Premiul pentru literatură al Fundației Konrad Adenauer (2004). Academia Suedeză îi atribuie în 2009 Premiul Nobel pentru literatură.

